

overffuelig og klar og meget let, ved nogle faa Ændringer, vil kunne komme til at tilfredsstille mig.

H. M. Petersen: Det vil vist erindres, at jeg ikke i forrige Samling hørte til de stærke Forsvarere af Børnepligtens Almindeliggjørelse i den Grad, hvori den fandt Sted, men jeg kunde dog ikke undlade at gaae med. Jeg gik ind derpaa, og jeg har ikke fortrudt det; men naar Forholdet skal være saaledes, forekommer det mig ogsaa, at det skal være fuldstændigt og ikke med Undtagelser, og af denne Grund kan jeg ikke gaae ind paa § 2 Nr. 2. Denne Bestemmelse er allerede bleven omtalt af det ærede Medlem her foran (Berg), med hvem jeg er aldeles enig i dette Punkt. Det er vistnok rigtigt, hvad den høitærede Justitsminister har sagt ved Lovudkastets Forelæggelse, at mange theologiske Candidater have viist sig brave i vore Krige; dette betvivler jeg ikke, men jeg kan ikke see, at de blive mindre stikfede til at vise sig brave, fordi de faae geistlig Ordination. Derjom det viste sig, at de theologiske Candidater ved at blive ordinerede Geistlige forlægte Verden og ikke mere som vi Andre satte Priis paa verdsligt Gods, var det en anden Sag, men dette har den daglige Erfaring ikke viist mig. Foruden at være Præster vedblive de tillige — og dertil ere de efter min Mening i deres gode Ret — at være verdslige Borgere; de ville ogsaa sætte Priis paa at have Fred for deres Arne ligesaa vel som nogen af os Andre. Desuden forekommer det mig, at det vilde være en særlig Tilskyndelse for Enkelte, hvis Tjælfærd nu engang er saaledes, at de ikke holde af at blive Soldater, til at betræde den theologiske Bane, en Tilskyndelse, som jeg ikke troer, man skal give dem. Vi have ogsaa Exempler paa, at Geistlige — og selv fra denne Sal kan der paavises Exempler derpaa — have været ligesaa krigeriske stemte som nogen af os Andre; ja selv fra Prædikestolene have vi hørt stærke Stød i Krigsbasunen, og jeg kan derfor ikke skjønne, at der er nogen Grund til at fritage en geistlig Embedsmand for at være Soldat. At det sjældent vil indtræffe, er en anden Sag, thi naar de Vedkommende ikke faae Hals, før de

ere udover den Alder, hvori de kunne blive indkaldte, rammer det dem ikke. Hvad Tjælfærd angaaer, skal jeg blot udtale, at det vistnok strider mod Manges Tjælfærd at være Soldat, og navnlig i Krigstid at styde sin ufylde Medbroder ihjel; men man gjør det som Pligt, og Tjælfærd maa da ligge under. Jeg er heller ikke enig i § 3, som er omtalt af den ærede sidste Taler (Fallefen). Han syntes at ville indsætte dem, hvem denne Paragraph omhandler, i Arbejdscommandoer, men jeg for mit Vedkommende troer ikke, at man kan give Nogen, der tidligere har været straffet paa Æren, en bedre Leilighed til at vaske sig, om jeg saa maa sige, og til at gjenvinde sin forrige Agtelse end i Krigstilsælde. Lad dem komme med og lad os see, om de have Mod og Mand's Hjerte til at stride for deres Fædreland. Der siges, at de ere „uærbidige til at tjene i Hæren“, men jeg har ved tidligere Leiligheder stadig været imod, at man styder dem fra sig, som engang have lidt deres Straf for en Forbrydelse eller en Forseelse, og jeg vil være der imod ved enhver givne Leilighed. Det har derfor glædet mig meget at see et Lovforslag fremkomme i denne Samling, som søger noget at raade Bod derpaa. Jeg synes heller ikke, at vi i den Grad skulle have os over vore faldne Brødre, at vi skulle stamme os ved at være sammen med dem, naar de engang have lidt den Straf, den borgerlige Straffelov fastsætter. Det bedste Middel til en Forbryders Forbedring er vistnok, at han seer, at Samfundet modtager ham med aabne Arme, naar han engang har lidt den Straf, hvortil det har dømt ham. — At Sognefogden bestandig skal være Lægsmand, troer jeg ikke, og for sig er heldigt, skjøndt dette vel ikke er nogen Hovedsag. Jeg erindrere tydeligt, at en tidligere Justitsminister engang her i Salen har udtalt — saavidt jeg erindrere, var det dengang, da Loven om Sognefogdernes Lønning forelaa —, at Sognefogedinstitutionen var en Indretning, som for længe siden havde overlevet sig selv. Den lever vel endnu, og hvortil den fremdeles skal leve, veed jeg ikke; det vil vel bedst gaae op for os, naar vor hele Retsordning bliver forandret; men i alt Fald forekommer det mig ikke at være rigtigt at knytte den her omhandlede Be-